

Narodni dom u Visu u kojem je, 7. svibnja 1944. godine održana osnivačka sjednica Skupštine HŠK Hajduk.

ratu

Piše: MLADEN CUKROV

Nakon inicijativnog sastanka 9. travnja 1944. u Vrđovu kraj Sinja, dr. Šime Poduje okupio je 14 igrača i uz pomoć pristalica i simpatizera partizanskog pokreta prebacio ih iz Splita na slobodni teritorij otoka Visa. Osnivačka Skupština HŠK Hajduk održana je 7. svibnja 1944. u dvorani Narodnog doma u Visu

Burno pozdravljeni od 40.000 savezničkih i partizanskih vojnika, na teren u Bariju su izašli 23. rujna 1944., malo prije 16.00 sati, momčadi Hajduka NOVJ i Reprezentacije britanske vojske. Igrači Hajduka bili su u bijelim majcima, a na prsima su nosili zastavu nove Jugoslavije. Nasupili su u sastavu: Petar Brkljača, Ljubomir Kokeza, Jozo Matošić (kapetan), Slavko Luštica, Dušan Bjelanović, Branko Bakotić, Ivo Alujević, Ervin Katnić, Miljenko Batinić, Frane Matošić i Ivo Radovniković.

Na slici, koja je pravi povijesni dokument, ponosni i uspravni prije početka utakmice u Bariju vide se slijeva:

Živko DRAŠKOVIĆ – predratni prvotimac Hajduka i komesar ratnog Hajduka. **Dr. Šime PODUJE** – tehnički rukovodilac Hajduka NOVJ, poručnik u ratno vrijeme, po struci pravnik i jedan od najpopularnijih igrača i športskih djelatnika u dugoj povijesti Hajduka. Kao predratni prvotimac odigrao 226 utakmica u dresu Hajduka. Umro 1966.g. **Luka KALITERNA** – legendarni trener, član uprave ratnog Hajduka. Kao vratar odigrao 160 utakmica u dresu Hajduka. Umro 1984. g. **Mihovil TARTAGLIA** – istaknuti diplomat i član Misije Vrhovnog štaba NOV i POJ u Bariju. Bio je pukovnik u redovima partizanske vojske. Umro je u Zagrebu 1971. g. **Leo LEMEŠIĆ** – prije rata bio je prvotimac Hajduka 491 put i postigao je 455 pogodaka. Bio je i reprezentativac stare Jugoslavije. U momčadi Hajduka NOVJ bio je stručni referent. Nakon rata bio je poznati internacionalni nogometni sudac. Umro je 1978. **Branko POLJANAC** – komadant Baze NOV I POJ u Bariju, general – major, predratni časnik, prvoborac, načelnik štaba I. korpusa i član Vrhovnog štaba. Umro poslije rata u Beogradu. **Anđelko MARUŠIĆ** – predratni prvotimac Hajduka sa 394 utakmice i reprezentativac stare Jugoslavije 16 puta. Tijekom rata bio je ranjen tako da nije mogao igrati za Hajduk NOVJ. Umro 1984. g. **Janko RODIN** – predratni i ratni predsjednik Hajduka NOVJ, prvotimac sa 251 utakmicom i reprezentativac stare Jugoslavije 4 puta. Umro je 1974.

HŠK Hajduk NOVJ, Hajduk JA, FD Hajduk

Hajduk je od svibnja 1944. do sredine ožujka 1945. u svojoj pisanoj prepisci koristio naziv HŠK Hajduk NOVJ, a nakon toga - Hajduk JA. Na sjednici Skupštine održanoj 23. listopada 1945. Hajduk je donio odluku da iz naziva briše JA. Od tada se, kratko vrijeme, nazivao FD Hajduk (Fiskulturno društvo Hajduk).

Ratna generacija igrača i djelatnika HŠK Hajduk na svečanosti u prostorijama Hajduka na Poljudu 1983. godine.

Stoje slijeva: Branko Bakotić, Vlado Kaliterna, Dušan Bjelanović, Ljubo Benčić, Luka Kaliterna, Vojko Andrijašević, Vinko Dujmić, Jozo Matošić, Anđelka Ban – Matošić, Petar Brkljača, Frane Matošić, Ante Antonini, Ivo Perišić, Hrvoje Čulić, Ivo Alujević, Žarko Zelić, Zdenko Zelić i Slavko Luštica.

Čuče: Bonaventura Parić, Veljko Šubašić, Lujko Klemen, Vinko Jelaska, Frane Duplančić, Tonči Radovniković i Živko Drašković.

gledatelja! Bio je to najveći športski događaj u još uvijek okupiranoj Europi. Oko organizacije ove utakmice dosta se zauzeo Stan Cullis, inače centarhalf Wolverhamptona i engleski reprezentativac. Momčadi su nastupile u sastavima:

BRITISH SERVICES XI.: Renny (St. Miren), Andy Beatty (Preston), Malpass (Fulham), Collier (Aberdeen), Stan Cullis (Wolverhampton), James Merphy (West Bromwich) Tom Finney (Presto), Bryn Jones (Arsenal), Gerog Wilkins (Bredford), Jimmy Rudd (Mancheser City), Willi Strauss (Aberdeen).

YUGOSLAV NATIONAL LIBERATION ARMY XI.: Petar Brkljača, Ljubomir Kokeza, Jozo Matošić, Slavko Luštica, Dušan Bjelanović, Branko Bakotić, Ivo Alujević, Ervin Katnić, Miljenko Batinić, Frane Matošić, Ivo Radovniković.

Hajduk NOVJ izgubio je ovu utakmicu sa 7-2 čemu je kumovala malarija koju je nekoliko dana ranije preboljela većina igrača. Ipak, ovo je bila velika pobjeda u promicanju savezništva i prijateljstva. Na partizane se počelo gledati s respektom i poštovanjem. Dogovorena je i uzvratna utakmica Hajduka NOVJ i Reprezentacije britanske vojske u oslobođenom Splitu 26. prosinca 1944. Momčad Hajduka NOVJ uspjela se revanširati svojim športskim rivalima pobjedom od 1-0 pred oko

8000 gledatelja. Jedini pogodak postigao je Frane Matošić.

Momčad Hajduka NOVJ je kao ambasador savezništva i prijateljstva u razdoblju od 7. svibnja 1944. do 23. listopada 1945. nastupila na tri kontinenta (Europa, Azija i Afrika) i posjetila 6 država (Italija, Malta, Egipat, Palestina, Libanon i Sirija). Svoje utakmice odigrala je u 44 grada i prevalila preko 30.000 kilometara. Hajduk NOVJ odigrao je 90 utakmica u kojima je ostvario 74 pobjede, 9 igrao neodlučeno, a 7 izgubio.

Za svoje uspjehe, kako športske, tako i političke, dobio je brojna priznanja. Osim od maršala Josipa Broza Tita Hajduk NOVJ je, prilikom gostovanja u Libanonu tijekom svibnja 1945., dobio i visoko francusko priznanje i diplomu kao Počasna športska momčad Slobodne Francuske.

Ovo su svakako svijetle stranice Hajdukove športske povijesti koje treba sačuvati od zaborava i predočiti budućim naraštajima kao primjer slobodarskih ideja i ljubavi prema svom Splitu i Dalmaciji.

LITERATURA:

Mladen Cukrov – Mihovil Radja, Hajduk u II. svjetskom ratu – Vis – Bari – Split 1944 – 1945., publikacija, (Muzej sporta – Split, Split 2009.)

Srećko Eterović, Ratnim stazama Hajduka (NK Hajduk, Split 1989.)

U Splitu je 2009. godine povodom 65 godina obnove Hajduka na Visu, kao i čuvene utakmice u talijanskom gradu Bariju koja je odigrana 23. rujna 1944. godine, priređena prigodna izložba i prijateljske utakmice. Na slici su momčadi Hrvatske vojske i Reprezentacije Britanske vojske koje su 12. rujna 2009. godine odigrale svoju utakmicu. U sredini se vidi pokrovitelj ove športske manifestacije, bivši predsjednik Republike Hrvatske, Stjepan Mesić. Na ovom turniru sudjelovala je i momčad Hajduka.

Plaketa kojom je momčad Hajduka NOVJ 28. svibnja 1945. u Libanonu, ukazom predsjednika Francuske De Gaullea, proglašena Počasnom športskom momčadi Slobodne Francuske.

